

Výsledky v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Většina zařízení pracuje s výsledky dětí v oblasti resocializace se snahou vybavit děti kompetencemi, které jim umožní co nejlepší začlenění do společnosti s prognózou úspěšnosti v dalším životě. Soustavně sleduje změny v psychosomatickém vývoji dítěte, navazování případně měnění jeho sociálních vazeb, informace většinou pravidelně zaznamenává do programů rozvoje osobnosti dítěte, vyhodnocuje je a realizuje taková opatření, která zvýší kvalitu výchovně-vzdělávací činnosti na celkové úrovni.

Hodnoticí systémy v jednotlivých zařízeních jsou různé a často závislé na typu školského zařízení. Oscilují od jednoduchého verbálního hodnocení, které je využíváno hlavně v dětských domovech a částečně také v některých pobytových střediscích výchovné péče, až k hodnocení přísně kvantitativnímu, které je využíváno hlavně v dětských domovech se školou a výchovných ústavech a nejčastěji je reprezentováno bodovým (kreditním) hodnocením. Důležité je naplnění základních funkcí hodnocení – informativní, formativní a motivační. Neméně důležité je, aby byl hodnoticí systém jasně definován, byl objektivní a vyvážený směrem k pozitivům a omezením, děti jej znaly a přesně se v něm orientovaly. Nejčastějším nedostatkem v praktické realizaci hodnoticího systému byla jeho nejednotnost v definování procesů, subjektivnost v posuzování některých částí a nevyváženost pozitivního a negativního hodnocení, která měla za důsledek ztrátu motivační funkce hodnocení a následný kolaps hodnocení jako systému (6,2 % zařízení).

Postupným zaváděním Standardů kvality péče o děti ve školských zařízeních byla zaznamenána snaha o zkvalitnění tvorby programu rozvoje osobnosti dítěte, snaha o jeho implementaci do běžných činností dítěte i jeho pravidelné a efektivní vyhodnocování. To souvisí s postupným zaváděním klíčového pracovníka a jeho role při naplňování individuálních potřeb každého dítěte. Zlepšení bylo zjištěno i při poskytování podpory a pomoci orientace v osobním příběhu každého dítěte, včetně zachování informací, předmětů či fotografií dokumentujících jeho život před vstupem do institucionální péče i během jeho pobytu v zařízení.

Většina zařízení spolupracuje s orgány péče o dítě, podporuje kontakty dítěte s jeho biologickou rodinou, přičemž pomáhá dítěti v orientaci v někdy složitých rodinných a sociálních situacích tak, aby je dovedlo racionálně vyhodnotit a adekvátně na ně reagovat. Byla zaznamenána i snaha o omezení kontaktů s rodinou či orgány sociální péče, často pouze některými pedagogy zařízení (5 % zařízení). Zvýšená pozornost většiny zařízení byla zaznamenána v oblasti aktivit zaměřených na sociální, občanský a osobnostní rozvoj dětí. Patrná byla snaha, aby si děti získané sociální kompetence ověřily v praxi ještě před odchodem ze zařízení, např. prostřednictvím samostatného bydlení s přiměřeným dohledem, nebo přechodného bydlení mimo školské zařízení (20 zařízení má cvičné ubytování mimo zařízení). Ve větší míře než v loňském školním roce byly zaznamenány způsoby následné podpory a poradenství pro mladého dospělého, který opustí nebo opustil péči. Narůstá i počet smluv o prodlouženém pobytu, které umožňují zletilé nezaopatřené osobě dokončit vzdělávání za podmínek běžných ve školském zařízení, čímž mají lepší startovní pozici pro zařazování do běžného života a pracovního procesu.

Počet dohod o dobrovolném pobytu dítěte realizovaný ve středisku výchovné péče nebo diagnostickém ústavu se oproti loňskému roku rovněž navýšil. Je využíván hlavně zákonnými zástupci dětí, kteří řeší výchovné problémy svých dětí (3 934 klientů). Zvýšený počet byl zaznamenán i u pobytů nařízených soudem (277 klientů). Je zde patrná přímá souvislost se snahou posílit preventivní činnosti u ohrožených dětí a jejich rodin a zlepšit dostupnost těchto služeb prostřednictvím navýšení počtu středisek výchovné péče.

Odbornou speciálně pedagogickou intervencí zaznamenala ČŠI hlavně ve formách podpory, posilování a provázení dítěte. Stává se důležitým článkem práce s cílovou skupinou dětí umístěných v institucionální výchově hlavně z důvodů výrazně problémového chování.